मा. गोपीनाथ मुंडे यांचा जीवन परिचय

नांव	:	**गोपीनाथ पांडुरंगराव मुंडे**
वडिलांचे नांव	:	पांडुरंगराव नागोजीराव मुंडे
आईचे नांव	:	लिंबाबाई पांडुरंगराव मुंडे
जन्म दिनांक	:	12 डिसेंबर, 1949
जन्म स्थान	:	नाथरा, ता.परळी, जि. बीड
शिक्षण	:	बी. कॉम.- खोलेश्वर महाविद्यालय, आंबेजोगाई डी.एल.एल. लॉ कॉलेज, पुणे
पत्ता	:	मु. पो. परळी वैजनाथ, ता. आंबेजोगाई, जि. बीड.
परिवार	:	चार भाऊ, एक बहीण, पत्नी, तीन मुली
	:	गरीब शेतकरी कुटुंबात जन्म
	:	घराण्यात कोणतीही राजकीय पार्श्वभूमी नसतांनाही समर्थ लोकनेते.
	:	अत्यंत कमी शिक्षित अशा घराण्यातील पहिले पदवीधर.
	:	पुण्यातील मोतीबाग संघ कार्यालयात राहून उच्च शिक्षण.
	:	राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाचे स्वयंसेवक. नंतर विद्यार्थीदशेत विद्यार्थी परिषदेचे काम.
1971-1973	:	आंबेजोगाई येथे कॉलेजमध्ये विद्यार्थी परिषदेचे शहर मंत्री म्हणून जबाबदारी.
1974	:	पुण्यात लॉ च्या (विधी अभ्यासक्रमाच्या) शेवटच्या वर्षात असतांना आणीबाणीच्या विरोधात आंदोलनात सहभाग व कारावास.
	:	जयप्रकाश नारायण यांच्या नवनिर्माण आंदोलनात छात्र संघर्ष समितीचे महाराष्ट्राचे अध्यक्ष.
	:	जयप्रकाश नारायण मानपत्र समितीचे महाराष्ट्राचे निमंत्रक. पुणे येथे मानपत्र प्रदान कार्यक्रम.
1975	:	आणीबाणी विरोधी आंदोलनाबद्दल वॉरंट. तीन महिने भूमिगत राहून संघाचे पूर्णवेळ काम. औरंगाबाद येथे आणीबाणीच्या विरोधी सत्याग्रहाचे नेतृत्व. सत्याग्रहामध्ये D.L.L. कलमाखाली अटक व हर्सुल, जि.औरंगाबाद येथे कारावास. तेथून सुटल्यावर जेलमधून बाहेर येताच 'मीसा' कायद्याखाली अटक करून नाशिक कारागृहात रवानगी. 16 महिने कारावास.
1977	:	नाशिक कारागृहातून सुटका.
1977	:	जनता पार्टीमध्ये (अध्यक्ष, एस.एम.जोशी यांच्या अध्यक्षतेखाली) महाराष्ट्र राज्याचे सहसचिव.
1978	:	प्रथमच विधानसभेची निवडणूक लढविली. (रेणापूर मतदारसंघ) पराभूत.
1978	:	उजनी मतदारसंघ ता.परळी, जि.बीड येथून जिल्हा परिषदेवर निवड.
1980	:	रेणापूर येथून विधानसभेवर निवड.
1980	:	जनता युवा मोर्चाचे महाराष्ट्राचे अध्यक्ष.
1982	:	भारतीय जनता पार्टी महाराष्ट्र प्रदेशचे सरचिटणीस.
1984	:	प्रदेश सरचिटणीस म्हणून पुन्हा निवड.
1986	:	15 फेब्रुवारीला नागपूर अधिवेशनात भारतीय जनता पार्टी **महाराष्ट्र प्रदेश अध्यक्षपदी निवड.** देशातील सर्वात तरुण प्रदेश अध्यक्ष म्हणून गौरविण्यात आले.
	:	उत्कृष्ट संघटक - कै.वसंतराव भागवत व शेतकरी नेते कै.उत्तमराव पाटील यांच्या दूरदृष्टीने शेवटच्या स्वयंसेवकास अग्रेसर म्हणून जबाबदारी मिळाली व ती सार्थ ठरली.

1987 : 28 नोव्हेंबर रोजी अकोला अधिवेशनात भाजपा महाराष्ट्र **प्रदेश अध्यक्षपदी** पुन्हा निवड.

1990 : भारतीय जनता पार्टी **विधीमंडळ गटाचे नेते** म्हणून निवड.

1992 : 12 डिसेंबर रोजी महाराष्ट्र राज्य विधानसभेचे **विरोधी पक्षनेता** म्हणून निवड. आपल्या वाक्‌चातुर्याने, प्रभावी वक्तृत्वाने, प्रखर भाषणांनी विरोधी पक्षनेतेपदाची उंची वाढविली. अविस्मरणीय अशी कामगिरी केली.

चळवळ, लढे व संघर्ष

1978 : औरंगाबाद विद्यापीठाच्या नामांतराकरिता झालेल्या लढ्यामध्ये अग्रेसर. नामांतरासाठीच्या लाँगमार्च मध्ये सहभाग. अनेक वेळा सत्याग्रह व कारावास 1984 ते 86 मंडल आयोग लागू करण्यासाठीच्या आंदोलनाचे नेतृत्व. संपूर्ण देशात मंडल आयोग लागू झाला.

: कल्याण, जि.ठाणे येथे शेतकऱ्यांच्या प्रश्नासाठी आंदोलन. 15 दिवस कारावास.

1989 : शेतकऱ्यांच्या 'कर्जमुक्ती'ची यशस्वी चळवळ. शासनास 'कर्जमुक्ती' करण्यास भाग पाडले.

1988 : 10 मार्च रोजी दोन लाख शेतकऱ्यांच्या मुंबई मंत्रालयावरील मोर्चाचे नेतृत्व.

1989 : 16 डिसेंबर रोजी नागपूर येथे विधानसभेवर ऐतिहासिक अभूतपूर्व शेतकरी मोर्चाचे आयोजन. राज्यातून सात लाखावर शेतकऱ्यांच्या मोर्चात सहभाग.

1994 : शिवनेरी ते शिवतीर्थ अशी राज्यव्यापी **संघर्ष यात्रा**. राजकारणाचे अपराधीकरणाविरोधी जनजागरण चळवळीला मोठे जनसमर्थन.

1995-1999 : महाराष्ट्राचे **उपमुख्यमंत्री** म्हणून निवड. गृह, अर्थ, पाटबंधारे, ऊर्जा इत्यादी खात्यांचा कारभार समर्थपणे सांभाळला. राज्याच्या विकासाला गती देऊन राज्याला नवी दिशा दिली. प्रशासनात कामाची संस्कृती आणली.

काही महत्त्वाचे निर्णय

1. संघटित गुन्हेगारी विरोधात मोका कायदा.
2. गुंतवणुकदारांना संरक्षण देणारा कायदा.
3. भटके विमुक्त जमातीसाठी वेगळे मंत्रालय.
4. इतर मागास जाती व आर्थिक दुर्बलांच्या विकासाकरिता स्वतंत्र महामंडळ.
5. पोलीस मॅन्युअलमधून गुन्हेगार म्हणून उल्लेखित जाती काढून टाकल्या.
6. 400 गुंडांना यमसदनास पाठवून मुंबई व राज्यातील गँगवार संपुष्टात आणले. दंगामुक्त महाराष्ट्र अशी प्रतिमा निर्माण केली.

2000-2003 : भारतीय जनता पार्टीच्या **राष्ट्रीय उपाध्यक्षपदी** निवड

2002-2003 : अक्कलकोट ते कल्याण सलग 90 दिवसांची **संघर्ष यात्रा**. वीज, दुष्काळ, शेतकरी व जनतेच्या प्रश्नांवर तसेच भ्रष्ट, अकार्यक्षम सरकारच्या विरोधात जनजागरण.

2003-2006 : भारतीय जनता पार्टी-महाराष्ट्र **प्रदेश अध्यक्षपदी** निवड (25 ऑगस्ट, 2003)

2004 : भारतीय जनता पार्टी **विधीमंडळ गटाचे नेते** म्हणून निवड (3 नोव्हेंबर, 2004)

2007 : भारतीय जनता पार्टी **राष्ट्रीय सरचिटणीस** म्हणून निवड

सहकार क्षेत्रातील अग्रणी - यशस्वी उद्योजक

1999 : सहकारी चळवळीला नवी दिशा.

: आधुनिक तंत्रज्ञान व कार्यक्षम व्यवस्थापन, कमी वेळात व कमी पैशात जास्त उत्पादन. या त्रिसूत्रीचा अवलंब करून चालविलेल्या देशातील सर्वोत्कृष्ट साखर कारखाना.

: वैद्यनाथ सहकारी साखर कारखान्याचे अध्यक्ष. राज्यात 30 नव्या साखर कारखान्यांची निर्मिती. साखर उद्योगास नवी दिशा दिली. ऊसापासून वीज व इथेनॉल प्रकल्पांची निर्मिती करून साखर उद्योगास नवसंजीवनी प्राप्त करून दिली. ऊसाच्या रसापासून थेट इथेनॉल निर्मिती करणाऱ्या देशातील पहिल्या प्रकल्पाची उभारणी केली. त्याचे मा.उपपंतप्रधान श्री.लालकृष्ण अडवाणी यांनी उद्‌घाटन केले.